

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De crebrâ per diem mentis in Deum elevatione ex omnibus, quæ per
sensus attinguntur, animæque potentiis se objiciunt

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

§.6tus. Diversæ professiones hominum circa mercaturam opiscia, eorum
objecta & instrumenta.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54773)

non pervenit res, ut ordo aliquis religiosus Jansenii placita suæ scholæ adjungeret. Ergo hæc spe delusi, larvati Augustini discipuli conscriptis de gratiâ victrice, eoque pertinentibus libellis florido ac elegante stylo gallico curiosum muliebrem sexum castris suis adscribere alaborârunt, in quo heroinas invenêre, quæ cum viris pariter famosis caverunt, ne Jansenii Augustinus de gratia oblivionis sepulcro conderetur.

§. 6tus.

Diversa professiones hominum circa mercaturam, opificia, eorum objecta & instrumenta.

Mercatores.

Simile est regnum calorum homini negotiatori, Matth. 13. Negotiamini, dum venio. Luc. 19. Si nundinarum dies præterit, sive tempus à Deo statutum, nil pro cælo ampliùs emendum, aut vendendum restat. An nescitis? quoniam non estis vestri. Empti enim estis pretio magno. I. Cor. 6. Omnes, quæ sua sunt (lucrum interelle) quarunt: non quæ? ESU Christi. Philip. 2. Radix omnium malorum cupiditas. I. Tim. 6. Habentes alimenta, & quibus tegamur (etiam negotiatione cum honesto lucro) his contenti sumus. Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum Diaboli, & in multa desideria inutilia & nociva (v. g. alios decipiendi, quæstum ex usura faciendi) quæ mergunt homi-

homines in interitum & perditionem. 1. Tim. 6. Vani filii hominum. Mendaces filii hominum in stateris. Pl. 61. Statera dolosa abominatio est apud Dominum, & pondus aequum voluntas ejus. Prov. 11. Estimaverunt lusum vitam nostram, & conversationem vita compositam ad lucrum, & oportere undecunque etiam ex malo acquirere, Sap. 15. Implete & vos mensuram patrum vestrorum. Matth. 23. Quam mensuram mensi fueritis, remetietur vobis. Matth. 7. Marc. 4. Qui dicitis hodie, aut crastino ibimus in illam civitatem, & faciemus ibi quidem annum, & mercabimur, & lucrum faciemus. Qui ignoratis, quid erit in crastino. Pro eo ut dicatis, si Dominus voluerit, & si vixerimus, faciemus hoc aut illud. Jac. 5. Nervus Reipublicæ flos est mercaturæ, & quoad similia introducenda, cum non omnia ferat omnia tellus, & quælibet sua habeat; deberent laborare fideles Ministri Principum. Si minus sæpè exigeretur ex mercibus, plus per annum inferretur in commune ærarium ob copiam, quæ afflueret mercium. Mercaturæ in iis terris impetitur jugulum, in quibus ob potentiam Magnatum aut Nobilium Mercatori non licet liberè & impunè exigere debita. Sed hæc alterius sunt indaginis. Tu cogita, quid pro cælo facias, dum mercator tranat maria, noctu diuque cum summa defatigatione & frequenti vitæ periculo terras peragrat pro pecunia.

Opifices in genere.

E Ccl. 38. enumerantur varii Opifices operi suo perficiendo insudantes. Ostenditur eorum

eorum necessitas pro communi bono ; & ex hoc felices deprædicantur ; quòd [licet doctrinà & dignitate non emineant ; inter labores tamen suos animum in Deum elevent. *Accommodantes animam suam* (sive ejus curam gerentes) *& conquirentes in lege altissimi.* Adeoque multis doctis & magnis viris feliciores sint. Inter Opifices non dedignatus est numerari gentium Doctor. Artis enim erat scenofactoriæ Act. Apost. 18. & hanc eo fine exercuit , ut necesse non esset victum sibi ab aliis administrari. *Ad ea , qua mihi opus erant , ministraverunt manus istæ.* *Omnia ostendi vobis : quoniam sic laborantes oportet , meminisse verbi Domini IESU ; quoniam ipse dixit , beatius est magis dare , quàm accipere.* Act. 20. Ecce exemplar viri Apostolici. Suarez Tom. 4. de Relig. Tr. 10. occasione hæc ostendit differentiam inter religiosos fructificantes apud proximum , ac fidelium ob religiosa aut Apostolica ministeria muneribus ac elemosynis viventes juxta illud : *dignus est operarius mercede suâ ; & qui servit Altari , de Altari vivat ;* & inter illos , qui vi instituti sui similia admittere non possunt. Vide sis , ne re ipsâ aliquid præter Deum & salutem proximi quæras. Principes & Magistratus rem Deo gratam & reipublicæ utilissimam faciunt ; qui promiscuè pueros ac juvenes mendicos per plateas non tolerant , sed in publica ædificia , in quibus ob labores varios , victum , vestitum , nummosque labore manuum suarum sibi comparare possunt , compingunt. Sic turpis inverecondia

dia & otium eliminatur, & opificia, indeque varia proveniens negotiatio incrementum capiunt. Nec ditioribus in iis pauperibus (qui vel præsenio aut infirmitate laborare non possunt, vel præ verecundia emendicare erubescunt, & per adversa ad pauperiem redacti sunt) materia dederit cælum pijs eleëmofynis emendi.

Faber.

Quis formavit Deum? & sculptile conflagavit ad nihil utile? Faber ferrarius limâ operatus est. Artifex lignarius extendit normam, formavit illud in runcina [idolum scilicet] Memento horum Jacob & Israel, formavite, ne obliviscaris mei. Il. 44. Applica tibi, qui ob creaturam, quam perditè amas, offendis Deum Creatorem tuum. Nonne hic est Fabri-filius? Matth. 13. Sic Christus videri voluit abjectæ conditionis. Et quos tu fumos habes? ut vel te tuorum inferioris fortunæ pudeat; vel ob eos altiùs elevatos infleris.

Figulus, Textor.

Precisa est velut à texente vita mea, dum adhuc ordiret, succidit me, de mane usque ad vesperam finies me. Il. 38. Reges eos in virga ferrea, & tanquam vas figuli confringes eos. Pl. 2. Nunquid dicit figmentum ei, qui se sinxit, quid me fecisti sic? an non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem.

Pars secunda de elevatione rem, aliud verò in contumeliam? Rom. 8. Deus in multa patientia sustinuit vasa ire apta in interitum; ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriæ. Ibid. Ex magnis scilicet peccatoribus magnos faciendos Sanctos.

Sutorum, Sartorum objecta.

Solve calceamentum de pedibus tuis (terrenos affectus) Locus enim [templum ordo religiosus] in quo stas, terra sancta est. Exod. 3. Nolite portare sacculum neque peram, neque calceamenta. Luc. 10. Superflua viro Apostolico resecanda. Argentum & aurum, aut vestem nullius concupivi, sicut ipsi scitis. Act. 10. Taliter posse loqui gloriosum est viro Apostolico, etiam justitiæ Ministris. Quomodo huc intrasti (ad Sacrum, Communionem, Oratorium) non habens vestem nuptialem. Matth. 22. Gratia sanctificantis. Proferte stolam primam, & induite illum. & date annulum in manu ejus, & calceamenta in pedibus ejus. Luc. 15. Filius prodigus symbolum peccatoris in gratiam recepti. Ipsi peribunt [cæli] tu autem permanes, & omnes sicut vestimentum veterascent, & sicut oportorium mutabis eos. Pl. 101. Quasi putredo consumendus sum, & quasi vestimentum, quod comeditur à tineâ. Job. 13. Quis est iste? qui venit tinctis vestibus de Bofra? quare rubrum est indumentum tuum, & vestimenta tua sicut calcamentum

tinum in torculari? torcular calcavi solus. Il. 63.
Christus flagellatus, crucifixus, totus sanguine suo per torcular passionis inundatus. *Diviserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem.* Matth. 27. Tunica inconsutilis symbolum veræ Ecclesiæ non ferentis scissionem in unitate fidei & morum. Christus apparuit veste discissâ, & hoc Arium fecisse dixit, sicut & ex post alii id fecerunt Hæretici fidelibus interim (veram Ecclesiam constituentibus) in unione permanentibus, ubi mira elucet Dei providentia; quòd, dum una ditio deficit, alia ad veram fidem accedat. Sic deficiente Germaniâ, Angliâ &c. gentiles in utraque India veram fidem ex gentilismo amplexi sunt. O felix tempus! quando erit unum ovile & unus Pastor. Intincta tunica Joseph in sanguine hædi figura est tunicæ Christi sanguine ejus proprio imbutæ. Interim magnus pro textoribus & sartoribus honor, quòd Christus tunicam habuerit inconsutilem, quæ indivisa mansit sub Cruce, eamque Beatissima Virgo dicatur adaptasse.

Ad pistrinam spectantia.

Modicum fermentum totam massam corrumpit. ad Gal. 5. Exigua passio, minùs defæcata intentio corrumpit meritum, & unus malus multos bonos. *Comedit panem (subcinericium) & ambulavit in fortitudine cibi illius 40. diebus & 40. noctibus usque ad montem Dei Horeb.*

Horeb. 3. Reg. 19. Applicata ad panem Eucharisticum usque ad transitum in æternitatem nos confortantem. Ego sum panis vite, qui venit ad me, non esuriet, Joan. 6. Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Ibid. Beatus, qui manducabit panem in regno Dei. Luc. 14. Lazarus cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis, portatus ab Angelis in sinum Abrahæ, dives sepultus in inferno. Luc. 10.

Cocorum labores præcipui ut prandia Coena conviviam.

Non potestis mensæ Domini participes fieri, & mensæ Demoniorum. 1. Cor. 10. Parasti in conspectu meo mensam adversus eos, qui tribulant me. Pl. 22. Hoc æger viaticum accipiens cogitet. Dispono vobis, ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo. Luc. 22. Daniel serve Dei tolle prandium, quod misit tibi Deus. Recordatus es mei Deus, & non dereliquisti diligentes te. Dan. 14. Beati, qui ad Cœnam Nuptiarum Agni vocati sunt. Apoc. 19. Conveniunt vobis in unum, jam non est Dominicam Cœnam manducare. Et alius quidem esurit, alius autem ebrius est. 1. Cor. 11. Agape olim vocabantur conviviam Christianorum, in quibus pauperes ditiorum ære simul cibabantur, & Episcopi habebant semper hospites, advenas, pauperes. Vidi Anno 1737. Romæ in Sacello S. Gregorii, & ejusdem nominis Abbatiam mensam lapideam, in qua hic Sanctus indies pascebat.

bat duodecim pauperes, mensæ incisum erat distichon sequens:

*Bis senos hic Gregorius pascebat egenos,
Angelus & decimus tertius accubuit.*

Si pateris, ut Angelus sit decimus tertius conviva non homo mortalis, vana superstitione duceris; quòd intra annum unus ex tali numero moriturus sit. An non faciliùs moreretur aliquis? aut etiam Judas inter illos esset? si v. g. convivæ essent viginti. Utinam magis practicè crederetur Evangelio, quàm superstitiosis ejusmodi placitis. *Cùm facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos & cacos, & beatus eris, quia non habent retribuere tibi. Retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.* Luc. 14. Quando scilicet dicitur: *Esurivi, & dedisti mihi manducare, &c.* Matth. 25. *Homo quidam fecit cœnam magnam, & vocavit multos.* Excusârunt se invitati tum ob ductam uxorem, tum ob villam, & boves emptos, & repræsentant negligentes cælum ob temporalia. Et hinc asseverat Christus, *dico vobis, quòd nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabunt cœnam meam.* Luc. 14. *Euntes parate nobis Pascha, ut manducemus. Ostendet vobis cœnaculum magnum stratum, & ibi parate.* Luc. 22. *Multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Isaac, & Jacob in regno calorum. Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores.* Matth. 8. Væ dammandis Christianis, Religiosis, Sacerdotibus,

*Fecit grande convivium cunctis Principibus.
Vinum quoque magnificentia Regia dignum erat*

244. *Pars secunda de elevatione
abundans. Et praeipuum ponebatur. Nec erat,
qui NB. nolentes cogere ad bibendum. Esth. 1.
Et hinc etiam non sunt ortae rixae. Ubi aliàs,
dum studetur calicibus epotandis. Prov. 23. Ver-
tus verificatur adagium: Septem convivium, no-
vem convitium. Convivium teste Tullio est quaedam
conjunctio vitarum. Sed saepe convivium habet
vitam in nomine, mortem in omine. Hinc S.
Ambros. Lib. de Elia ait: Vocatis ut amicos, di-
mittitis ut inimicos. Quanto melius in terram tua
vina fudisses. Quid te delectant damna sine gra-
tia? rogans ad iucunditatem cogis ad mortem.
In quovis convivio convivantes assimilantur al-
phabero, aliqui enim sunt vocales, qui lo-
quuntur, aliqui consonantes, qui sua addunt,
alii mutae, qui tacent, alii liquidae, qui im-
pigrè bibunt, & alios loqui sinunt. Facetè si-
gebat aliquis esse tres sedes in capite hominis,
& quatuor stultos in stomacho, qui pederentim,
& quò magis protrahitur haustus, in caput
ascendunt. Primus est serius & gravis, qui ex
tribus sedibus unam occupat. Secundus est com-
plimentosus & hilaris, qui post aliquot com-
plimenta facietias & sales & ipse sedem occupat,
tertius est disputator, & ut ostendat doctrinam
suam, negat, probat, demonstrat, &c. & tan-
dem fessus in tertia se sede collocat. Tandem
protracto ulterius potu quartus stultus scilicet
rixosus in caput ascendit. Et cum aequè præ-
terdat sedem ac alii tres, & hi suas ei cedere no-
lunt, oriuntur rixae, sedes cum stultis agitantur,
levantur, deprimuntur, &c. & est plena confu-
sio in cerebello.*

Geta Imperator apposuit integrum alphabettum ferculorum, erat tunc facile fieri litteratum, cum litteræ devorarentur. Scribitur in ejusmodi litterarum tyrociniis in charta bibula & maculatoria juxta illud in Ep. Judæ v. 12. & 13. *Hi sunt in epulis suis macule convivantes sine timore* [vel reverentiâ erga Deum & homines] *semetipsos pascentes, despumantes suas confusiones physicè & moraliter.* Corpus crapula, mentem libidine, convivas obscœnis verbis & aspectibus aut pestiferis principiis inficientes. Honestas sint casta & frugalia convivia tua cum amicis Deum timentibus, ut Patriarcharum olim fuerunt; excessus in iis sicut culpandus est, ita & defectus, si instigeris ab avaritia. Et in hunc sensum dicitur Eccl. 2. *Quid proderit homini de universo labore suo. Cuncti dies ejus arumnis pleni sunt, nec per noctem mente requiescit. Nonne melius est comedere & bibere, & ostendere animam suam bona de laboribus suis, & hoc de manu Dei?*

Varia quibus Cœci nutuntur ad parandos cibos.

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea, & labius exultationis laudabit os meum. Ps. 67. *Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum, transierunt in affectum cordis.* Ps. 72. *Butyrum & mel comedet, ut sciat reprobare malum & eligere bonum.* Il. 7. Id est, nutrietur Salvator ad ostendendum, quod verum corpus humanum assumpserit, cibus infantilibus, ita ut per experimentalem scientiam gustu nôrit discernere cibos

bos bonos, & palato gratos ab ingratis & malis, item res alias bonas crescente ætate sciat distinguere à malis. *Impinguasti in oleo caput meum, & calix meus inebrians quàm præclarus est.* Ps. 22. V. g. in epulo Eucharistico. *Pones eos in clibanum ignis in tempore vultus tui* (eos condemnantis) *Dominus in ira sua conturbabit eos, & devorabit eos ignis.* Ps. 20. Scilicet sicut ligna in accenso clibano. *In igne probatur aurum & argentum, homines verò (in cælum) receptibiles in camino humiliationis.* Eccl. 2. Quia hæc est moneta in & pro cælo valens. *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum. Si sitit, potum da illi. Hoc enim faciens carbones ignis congregabis super caput ejus* (Quanquam tale malum ei imprecari non debeas, sed etiam affectu vincere in bono malum) *noli vinci à malo, sed vince in bono malum.* Rom. 12.

Instrumenta Coquorum.

Cultri, fascinula, lebetes, olla.

Fac tibi cultras lapideas (cote acutos, non enim necesse erat semper adhiberi lapideos) & circumcide secundo filios Israel. Jos. 5. Id est, instaura morem circumcidendi semper continuatum usque ad exitum ex Ægypto. Et hinc ad primum ingressum terræ promissæ voluit Deus necdum circumcisos circumcidi. Sic moraliter circumcidi debet quoad passiones & affectiones malas ex sæculo ingrediens religionem, sacros

facros suscipiens ordines, & si quid post novitatum expletum mali expositi germinis propulavit; circumcidendum secundò in 3tiæ prob. anno. Prophetæ Baal *incidebant se juxta ritum suum cultris & lanceolis.* 3. Reg. 18. ut scilicet Baal eos exaudiret. Similia in honorem Mahomet & Idolorum à sacrificulis adhuc fiunt. Et quid tu facis pro vero Deo ejusque gloriâ delicate Christiane religiose? *Quando sederis, ut comedas cum Principe, diligenter attende, quæ apposita sunt (ne in crapulam te impellant) & statue cultrum in gutture tuo.* Prov. 23. Hoc est, refræna linguam, restringe gulam quasi cultero gutturi apposito, quo juguleris, nisi caveris, ne aliquid per imprudentiam aut loquaris aut agas, quod tibi vel aliis periculum creet. *Filii Heli, filii Belial nescientes officium Sacerdotum ad populum. Quicumque immolasset victimam, veniebat puer Sacerdotis, dum coquerentur carnes, & habebat fuscinulam tridentem in manu sua, & optima quæque tollebat Sacerdos sibi.* Non incenso juxta morem, sed vi rapto adipe. 1. Reg. 1. Sic verè etiamnum nesciunt officium Sacerdotum ad populum, qui quò potentiores ac in majoribus præ aliis constituti sunt, eò subiniquiores vi Deo & subditis debita rapiunt, de pinguedine terræ incrassantur, & de rore cæli inebriantur. *Juda Rex meus [Christus ex tribu Juda] Moab lebes spei meæ.* Pl. 107. Moabitarum regio fertilissima, è qua velut olla plena multum sperandum. *In terra Egypti sedebamus super ollas carnis.* Exod. 16. Ità loquitur

inquietus tepidus religiosus, cui præ manna
caelestium consolationum & gratiarum, quòd
fastidire incipit, placet prior in sæculo libertas
aut spurca voluptas. *Mors in olla vir Dei.* 4.
Reg. 4. Amaritiem sustulit Elisæus injectâ faci-
nâ, non vi farinæ naturali, sed supernaturali
inditâ. S. Hostia devotè sumpta tollit amari-
tiem cordis. *Ollam succensam ego video, & fa-
ciem ejus à facie Aquilonis.* Jerem. 1. Scilicet
malum veniens à Babylone, & evomens ignem
in Judæam & vicina regna. Tales ollæ in pœ-
nam peccatorum sunt hostiles exercitus sive ab
Aquilone sive septentrione, aut alio de loco
veniant. O quot ollæ succensæ in inferno!
*Sicut sonitus spinarum ardentium sub olla, sic risus
stulti.* Eccl. 7. Sicut enim spinæ tantùm crepant,
fumum non diuturnam flammam submini-
strant, nec carnes coquunt. Sic risus stultæ
sive adulatoris nil boni efficit.

Cùm de instrumentis, quibus coquuntur ci-
bi, ipsisque esculentis hætenus hîc sermo fue-
rit, incidenter quoque agendum breviter de
controversia, quam habemus cum Sectariis ra-
tione ciborum certis diebus aut temporibus ab
Ecclesia prohibitorum.

Sublectio sexta.

De diebus jejunii, abstinentia, Quadragesima, &c.

1mò. **F**alsum est esse tantùm præceptum ho-
minum abstinenti à certis cibis. Nam
Gen.